

6.2.2026

Hyvinvointialueosasto

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vuoden 2026 lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmä

Tausta ja valmisteluryhmän asettaminen

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi.

Valtioneuvosto on tehnyt 8.5.2025 päätöksen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2026. Päätöksen mukaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2026.

Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämistä varten kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on jättänyt valtiovarainministeriölle hakemuksen lainanottovaltuuden muuttamisesta 5.11.2025.

Hyvinvointialueesta annetun lain mukaan valtiovarainministeriö asettaa lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Valtiovarainministeriö asetti 16.12.2025 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmän.

Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimi johtava erityisasiantuntija, yksikön päällikkö Laura Pitkänen valtiovarainministeriöstä ja jäsenenä neuvotteleva virkamies Jutta Nieminen valtiovarainministeriöstä, erityisasiantuntija Erika Juutinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, erityisasiantuntija Laura Honkonen sisäministeriöstä ja toimialajohtaja Mikko Hokkanen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta. Asiantuntijoina valmisteluryhmän kuultavina olivat hyvinvointialueelta talousjohtaja Hanna Heinikainen, pelastusjohtaja Jyrki Landstedt, tilakeskuspäällikkö Pasi Salo, tietohallintopäällikkö Marjo-Riitta Valkonen, tietohallintojohtaja Timo Pitkänen ja tietohallintopäällikkö Niina Roth sekä valtiovarainministeriöstä erityisasiantuntija Timo Ukkola sekä sosiaali- ja terveysministeriöstä erityisasiantuntija Anna Väinälä.

Valmisteluryhmän toimikausi oli 17.12.2025–13.2.2026. Toimikauden aikana valmisteluryhmä kokoontui neljä kertaa.

Investoinnit

Pelastustoimi

Pelastustoimen rakennusinvestointiesitys 4,86 miljoonaa euroa koostuu Hakunilan valmiusaseman pelastustoimen osuudesta. Hakunilan valmiusasema on neljästä valmiusasemasta viimeinen. Aiemmin on toteutettu Tikkurilan valmiusasema (valmistunut), Korson valmiusasema (rakentaminen käynnissä) ja Myyrmäen valmiusasema (rakentaminen käynnistymässä).

Valmiusasemahankkeiden taustalla on Etelä-Suomen aluehallintoviraston korjausmääräys, jossa aluehallintovirasto on määrännyt hyvinvointialuetta korjaamaan pelastustoiminnan palvelutason puutteet. Tällä hetkellä itäisellä Vantaalla vuokratiloissa sijaitseva valmiusasema ei mahdollista pelastustoimen palvelutason puutteiden korjaamista Hakunila-Länsimäki suuralueella.

Pelastustoimen laite- ja kalustoinvestointeja on yhteensä 3,3 miljoonaa euroa. Laite- ja kalustoinvestoinnit koostuvat pääosin ajoneuvokaluston korvausinvestoinneista, kuten sammutusyksiköistä, säiliöautosta sekä johto- ja kärkiyksiköistä. Lisäksi esitykseen sisältyy pelastuskalustoa, väestöhälyttimiä, pelastuslaitoksen sähköautojen latauspisteet sekä uusien asemien kalustamista.

Sosiaali- ja terveystoimi

Lastensuojelun erityisen vaativassa asumispalvelussa tavoitteena pitkällä tähtäimellä (n. 2034 mennessä) saada oman tuotannon osuus 40 prosenttiin. Tällä hetkellä oma tuotanto noin 7 prosenttia. Nykyinen ostopalveluiden suuri osuus johtuu muun muassa siitä, että kaupungit eivät ennen sote-uudistusta halunneet investoida. Oman tuotannon kustannus on paikoin tällä hetkellä korkea, koska palvelua on toteutettu epäoptimaalisen kokoisissa rakennuksissa. Nyt uudisrakennuksella saadaan tehokkuutta. Oman tuotannon lisääminen parantaa alueen mahdollisuutta vastata nykyistä paremmin kiireellisiin palveluntarpeisiin ja samalla vähentää kustannuksia, kun kiireellisten kalliiden

suorahankintojen määrä vähenee. Yksityisten palveluntarjoajien palvelusopimukset ovat enintään 4-vuotisia, mikä vaikeuttaa tilavuokratilakustannusten ennakoimista. Ostopalveluiden hintojen nousu ei erityisesti tunnu kytkeytyvän hyvinvointialueuudistukseen vaan muun muassa palkkojen nousuun. Jotkut palvelut ovat kustannustehokkaampaa tuottaa ostopalveluna, minkä vuoksi alue ei pyri kasvattamaan omaa palvelutuotantoaan yli 50 prosentin osuuteen.

Oman tuotannon lisääminen tuo suoria säästöjä, koska oma tuotanto on yksikkökustannukseltaan edullisempaa. Lisäksi vähäisempi riippuvuus ostopalvelutuottajista mahdollistaa taloudellisesti tiukemman kilpailutuksen ja mahdollistaa sitä kautta merkittäväkin taloudellisen tehokkuuden kasvua. Tämä ilmiö on todettu jo ikäihmisten palveluissa, mutta sen mahdollistamia tarkkoja euromääriä on vaikea todentaa. Myös laadullisia hyötyjä odotetaan: lastensuojelussa vaikuttavuus olennaista, koska kyse ei ole loppuelämän sijoituksesta – tukitoimilla vähennetään tulevaisuuden palvelutarvetta.

Alue totesi lastensuojelun erityisen vaativan asumispalvelun investointien olevan enemmän kustannuksia vähentäviä kuin niitä lisääviä. Oman tuotannon laskennallinen vuorokausihinta on 9,3 prosenttia matalampi kuin ostopalvelujen keskihinta. VaKe:lla on sijoitettuna useita asiakkaita vuorokausihinnaltaan huomattavasti ostopalvelujen keskihintaa korkeammalla vuorokausihinnalla, jolloin potentiaalinen kustannussäästö on tätä suurempi. Kalleimpien asiakkaiden siirtäminen omaan tuotantoon laskee kustannuksia noin 700 000 euroa/vuosi yhden 14-paikkaisen yksikön osalta. Toisen 14-paikkaisen yksikön perustaminen laskee kustannuksia noin 500 000 euroa/vuosi.

Vammaisten asumispalvelu on varsin analoginen edellisen kohdan kanssa. Alue totesi myös vammaisten asumispalvelun investointien olevan enemmän kustannuksia vähentäviä kuin niitä lisääviä. Vaativan pitkäaikaisen palvelutarpeen asiakkaiden palvelutarpeesta 100 prosenttia katetaan ostopalveluna. Koko vammaisten palvelutuotannosta ostopalvelut ovat noin 70 prosenttia. Kustannussäästöpotentiaali 7,5 miljoonaa euroa/vuosi (oman runsaan palvelutarpeen palvelutuotannon vuorokausihinnaksi mitoituksen 2,3 asumisyksikössä on arvioitu olevan 650–700 euroa/vuokausi. Kustannuksia pystyisi laskemaan yli 200 euroa/vuorokausi/asiakas 14 asiakkaan osalta. Palvelutuotannon kustannussäästöpotentiaali on 1,5 miljoonaa euroa/vuosi. Toiminnan käynnistämisen investointikulut on arvioitu noin 7,5 miljoonan euron suuruisiksi sisältäen rakennus- ja rahoituskulut, toiminnan käynnistämiseen liittyvät kustannukset sekä osaavan projektiorganisaation palkkaamisen). Lisäksi oman tuotannon lisäämisellä arvioidaan olevan samanlaisia ostopalveluiden hintoja hillitseviä vaikutuksia kuin lastensuojelun asumispalveluissa.

Vastaanottojen äänieristykset täytyy uusida Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen käytössä ja hallinnassa oleviin vastaanottotiloihin, koska tilojen äänieristys on

puutteellinen ja asiakkaiden tietoturva vaarantuu tiloissa. Kohdennetut muutostyöt kohdistuvat muun muassa Keravan terveysaseman Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tiloihin (lastensuojelun sosiaalityö sekä perheoikeudelliset palvelut eli lastenvalvojat, Vernissakatu 4) ja Koivukylän perhekeskuksen tiloihin (Karsikkokuja 17). Kiinteistökanta on vanhaa, minkä vuoksi vastaanottotilojen äänieristykset tulee uusien toiminnan varmistamiseksi jatkossa. Hyvinvointialue ei ole luopumassa kyseisten tilojen käytöstä lähivuosina.

Neuvolatoiminnan ultraäänilaitteita hyvinvointialue on hankkimassa 7 kappaletta ja lisäksi 2 kappaletta kannettavia ultraäänilaitteita. Kyseessä on käyttöikänsä päähän tulleiden laitteiden uusiminen.

Peijaksen sairaala-alueen kehittämisessä tarkoitus on keskittää sairaalatoiminta Peijakseen rakentamalla uusi vuodeosastorakennus (1–2 rakennusta) yhdessä HUS:n kanssa ja saada synergiahyötyjä tukipalveluiden osalta. Tarkoituksena on varmistaa, että resurssit riittävät jatkossa myös palvelutarpeen kasvaessa. Alueen mukaan hankkeesta ei ole vielä tehty tarkempia kustannuslaskelmia ja investointisuunnitelmaan sisällytetään tässä vaiheessa vasta hankkeen 1 miljoonan euron suuruiset tarveselvitys- ja suunnittelukulut.

Vuodeosastopaikkojen määrän tarvetta on selvitetty jo 2022, sittemmin Etelä-Suomen yhteistyöalue on tehnyt laajemman selvityksen, jonka pohjalta Vantaa ja Keravan hyvinvointialue päivittää laskelmiaan tarveselvityksen pohjaksi.

Peijaksessa on kaksi vuodeosastoa tälläkin hetkellä. Tällä hetkellä Peijaksen sairaala-alueella on myös maan tasolla pysäköintialue. Tila tontilta on loppumassa, minkä vuoksi lisärakentaminen edellyttää pysäköintilaitoksen rakentamista, jonka koko taas riippuu uudisrakentamisen määrästä. Keskittämisen myötä suljetaan Keravalta (terveysaseman yhteydessä) yksi osasto sekä Katriinan sairaalan osastot (Katriinan sairaala tiensä päässä toiminnallisesti).

Ensihoidon kalusto kuuluu Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toiminnallisesti pelastustoimen puolelle mutta käsitellään tässä yhteydessä sote-investointina. Tasaisen vauhdin taulukolla vuosittain on hankittu 3–4 ensihoidon yksikköä. Tähän investointisuunnitelmaan niitä on sisällytetty 4 kappaletta, sillä tälle vuodelle ensihoidon yksiköitä ei hankittu. Toimintaa jouduttiin sopeuttamaan HUS-yhtymän osoittaessa riittämättömän rahoituksen ensihoidolle.

Investointeja vastaavat sopimukset

Sosiaali- ja terveystoimi

Hakunilan vanhustenkeskushankkeessa (46 milj. euroa) on tarkoitus vuokrata tilat kiinteistösijoittajalta 20 vuoden sopimuksella ja jälleenvuokrata asunnot asukkaille. Tällä hetkellä 34 prosenttia alueen ympärivuorokautisesta palveluasumisesta on omaa toimintaa. Oman toiminnan osuus tulee kasvamaan

vuoden 2026 ja 2027 aikana, kun uudet oman toiminnan yksikön otetaan käyttöön. Tavoitteena on noin 50 prosentin oman tuotannon osuus.

Myyrmäen ja Korson hammashoitoloiden investoinnit ovat sidoksissa toisiinsa. Alun perin suunniteltu Korson hammashoitolan siirto (1,8 milj. euroa) perutaan, koska on avautunut mahdollisuus tulevina vuosina saada Korsoon uudistetut hammashoitolan tilat ja sen sijaan ylläpidetään nykytiloja vielä siihen saakka (0,3 milj. euroa). Myyrmäen terveysaseman kapasiteettia lisätään laajentamalla nykyisiä hammashoitotiloja (20 uutta vastaanottohuonetta ja 10 vanhan hoitolahuoneen remontointi). Näin ollen 0,9 miljoonaa euroa alun perin Korson hammashoitolan siirtoon suunnitellusta investoinnista kohdennetaan Myyrmäen terveysasemalle, jolloin näiden investointien kokonaissumma laskee 4,3 miljoonasta eurosta 3,7 miljoonaan. Myyrmäkeen hankittavat laitteet ja kalusteet aktivoidaan omaan taseeseen.

Vantaan kaupungin kanssa tehtävät pitkäaikaiset jatkosopimukset

Vantaan kaupungin kanssa tehtyihin vuokrasopimuksiin sisältyy niin sote- (21,99 milj. euroa) kuin pela-tiloja (20,882 milj. euroa). Kyse on 20 vuoden sopimuksista, joissa on kysymys edellisten vuokrasopimusten jatkamisesta. Vuokrauksen jatkaminen on arvioitu kannattavammaksi kuin investointi. Pääsääntöisesti sopimukset jatkuvat ennallaan, mutta vähäisiä muun muassa kunnossapitovastuisiin liittyviä muutoksia sisältöihin saattaa tulla.

ICT ja aineettomat oikeudet

Perustietotekniikan osalta alueella on Vantaan kaupungin ajoilta periytyvä sopimus CGI:n kanssa, joka nyt uusitaan modernimmaksi (mm. siirrytään konesaleista pilveen). Yhteistyö on käynnistynyt syksyllä 2025 Länsi-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa, tänä vuonna kilpailutus, sopimuskausi alkaa 2027. Tähän liittyy myös riippuvuuksia ja liikkuvia osia, muun muassa identiteetin hallinta ja HR-järjestelmän vaihto.

Tietoliikenneverkkojen kehittäminen. Vaikka alue on muodostunut vain kahdesta kaupungista, toimialaverkko on monimutkainen, jatkuvassa muutoksessa. Alueella on kiinteistöjä, joissa ei ole toimivia verkkoja. Osa kiinteistöistä on radan varressa ja rata häiritsee mobiiliverkkoja. Sisäverkot ovat huonossa kunnossa, eli jo asiakas-/potilasturvallisuussyistä verkkoja joudutaan uusimaan koko ajan, jotta muun muassa potilaskutsujärjestelmät toimivat.

Nykytilakartoitus ja vaatimusmäärittely tehdään 2026 syksyllä, kilpailutus 2027. Ei keskinäistä riippuvuutta perustietotekniikan kilpailutukseen.

Tietosuoja ja –turva täytyy tietysti varmistaa kaikessa, erityisesti uuteen teknologiaan liittyen (mm. tiedon luokittelu tekoälyn käyttöön: mitä voi käyttää tekoälyllä). Tähän on panostettu alusta lähtien. Perustietotekniikan uusiminen on murroskohta, jossa voidaan tarkastella tätä kokonaisuutena.

Yhteenveto

Valmisteluryhmä toteaa, että toimitettujen tietojen perusteella edellä esitetyt investoinnit ovat perusteltuja ja hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettujen palvelujen turvaamiseksi. Välttämättömien investointien ennakoitu rahallinen arvo perustuu hyvinvointialueen esittämään arvioon.

Valmisteluryhmällä ei ole edellytyksiä arvioida kaikkien yksittäisten investointien, laite- ja kalustohankintojen tai niitä vastaavien sopimusten välttämättömyyttä, minkä vuoksi lainanottovaltuuden muuttamiselle esitetään välttämättömyyden arviointiin ja investointien toteuttamisajankohtaan liittyvää ehtoa. Valmisteluryhmä katsoo, että hyvinvointialueen tulee arvioida ennen näiden investointien toteuttamista niiden välttämättömyyttä sekä ajoitusta.

Yhteenveto Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen investoinneista ja niistä vastaavista sopimuksesta on esitetty alla olevassa taulukossa (tuhansina euroina).

	Investoinnin arvo 1 000 euroa	
	Pysyvät vastaavat	Investointeja vastaavat sopimukset
Rakennukset		
Sosiaali- ja terveystoimi	15 940	70 890
Pelastustoimi	4 860	20 882
Laite- ja kalustohankinnat		
Sosiaali- ja terveystoimi	6 420	
Pelastustoimi	3 300	
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet		
Sosiaali- ja terveystoimi		
Pelastustoimi		
Toimialoista riippumattomat		1 850
Yhteensä	30 520	93 622
Investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset yhteensä	124 142	

Tarvittavan lainanottovaltuuden suuruus

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue pystyy käyttämään vuoden 2026 tulorahoitusta eli vuosikatetta investointien rahoittamiseen 25,0 miljoonan euron verran. Tässä laskelmassa on huomioitu aiempien vuosien lainanottovaltuuden muutospäätösten ehdot tulorahoituksen käytöstä ensisijaisesti näiden päätösten mukaisten investointien rahoittamiseen. Valmisteluryhmä esittää, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2026 olisi **99 142 000 euroa**.

Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa hyvinvointialueen lainanhoitokykyä suurempaan lainamäärään. Tämän vuoksi valmisteluryhmä esittää lainanottovaltuuden muuttamiselle ehtoja, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pidemmällä aikavälillä.

Hyvinvointialueelle asetettavat ehdot

Valmisteluryhmä esittää, että lainanottovaltuuden muuttamiselle asetetaan seuraavat ehdot:

- Lainanottovaltuutta on mahdollista käyttää ainoastaan edellä raportissa esitettyihin investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin, jotka ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tulee varmistaa ennen asianomaisten investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteuttamista niiden laissa edellytetty välttämättömyys sekä se, että investointitarvetta ei voida kattaa muulla tavoin kuten pitkäaikaisen lainan sijaan rahavaroilla, avustuksilla, hankerahoituksella tai muulla rahoituksella.
- Hyvinvointialue laatii ja toimittaa valtiovarainministeriölle hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisen toimielimen hyväksymän suunnitelman tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkälläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suunnitelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata.
- Suunnitelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 6.3.2026 mennessä. Valtiovarainministeriö voi hylätä suunnitelman tai edellyttää sen täydentämistä, jos on todennäköistä, että se ei ole riittävä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus suunnitelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää suunnitelmaa tulee antaa hyvinvointialueelle 15.3.2026 mennessä. Hyvinvointialue voi täydentää suunnitelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 15.4.2026 mennessä.

Valtiovarainministeriö voi pyytää hyvinvointialuetta raportoimaan suunnitelman toteutumisesta puolivuositain.

Muita näkökulmia

Hyvinvointialueen lainanottovaltuuden ehtona päivittämän talouden tasapainottamissuunnitelman tulee sisältää tuloslaskelma, tiedot investoinneista ja rahoituslaskelma ainakin vuosilta 2026–2029 laskentaperusteineen (oletus vuotuisesta palvelutarpeen kasvusta, oletus yleisestä hintojen noususta). Suunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen tavoittelema vuotuinen sopeutuksen määrä.

Hyvinvointialueen tulee toimittaa päivitetty investointisuunnitelma sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaisesti hyväksyttäväksi.

Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialueen lainanottovaltuutta muutetaan.

Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Helsingissä/Vantaalla 6.2.2026

Laura Pitkänen

Jutta Nieminen

Laura Honkonen

Erika Juutinen

Mikko Hokkanen